Jolsvai András

Festisjárvány avagy Dylantánsok kíméljenek

Fenntartásokkal éltem. (Ki mással élhetne az ember manapság?) Láttam ugyanis már karón varjút, sőt, egész varjúcsapatot, csak úgy feketéllett az ég miattuk: amikor más területeken magukat kitüntető

személyiségek egyszer csak ecsetet ragadnak, és visszavonhatatlanul festészetbe kezdenek. Ilyenkor aztán nem műalkotások jönnek létre, hanem ikszipszilon művei, melyek, épp, mert alkotójuk híres ember, híresek lesznek maguk is, teljesen függetlenül esztétikai értéküktől. (Említsük meg példaképpen Churchill nevét, aki, mint tudjuk, idős korában, pihenésképpen kezdett festegetni, de műveit ma dollárszázezrekért adják-veszik: igaz, akkor kezdett nagyobb szabású írói működésbe is, melyet viszont, mint tudjuk, rövidesen Nobel-díjjal ismertek el – íme, egy újabb párhuzam írásunk hősével, aki, szegény, még fel sem tűnt ezeken a hasábokon.) Mai magyar példák is akadnának szekérderékkal (érdekes, hogy nálunk leginkább a színészek és divattervezők járnak elől jó példával), neveket most ne mondjunk, ne szerezzünk magunknak fölöslegesen ellenségeket. Legyen elég annyi, hogy tehetséges alkotóknál megesik, hogy nagyobb az átjárás az egyes művészeti ágak között, mint amilyen igazán üdvös volna. És hogy a tehetség az ecsetek többségében (nem betűhiba, szójáték!) nem konvertálható. Attól, hogy valaki zseniális tűznyelő, még nem következik, hogy tűzhányónak is az.

Ámde komolyodjunk. Tény, hogy Bob Dylan kiváló zeneszerző, szövegíró és előadóművész, aki hosszú évtizedek óta ott van az amerikai popkultúra élvonalában (ami a világ élvonalát is jelenti egyben), sőt, hívei mint költőt is a legnagyobbak között tartják számon. Nem csoda, hogy nemrégiben – miként az előző bekezdésben utaltunk rá – Nobel-díjjal is elismerték munkásságát. (Mások szerint de, csoda: kellett hozzá sok minden, főképp a díjbizottság válsága, de ez gondolatmenetünk szempontjából mindegy is. A díj már így is, úgy is odavan. (Ítélve.))

Ám hogy e hét határon híres polihisztor még a grafika mezején is képes jelentőset alkotni, azt mindeddig csak a legközelebbi rajongói tudták. (Ők is vannak jó néhány millióan.) Nekem például fogalmam se volt róla. És amikor meghallottam, hogy a szegedi Reök (ejtsd Rökk, mint a Marika) palotában kiállítás nyílik Bob Dylan grafikáiból, bizony, elhúztam a számat, s megkérdeztem magamtól, nem tartom-e túlzásnak ezt a műfaji tobzódást, és bizony azt feleltem magamnak, hogy de.

Viszont, miként ez lenni szokott, ezúttal se volt igazam. A gazdag anyagból ugyanis kiderült, hősünk tényleg tehetséges festőnek is – s mint ilyen, kivételként erősíti a fönt vázolt szabályt. Igaz, ő is kikapcsolódásként kezdte úzni az akvarellkészítést, afféle úti vázlatkönyvet készített, jobbára

magának, hogy abból aztán előbb egy valóságos könyv legyen, majd pedig tárlatok egész sora – amiből aztán újabb és újabb képek születtek,

többségük, érdekes módon, a korábbiak tovább-gondolása, variációja. (Akinek sok ideje van, összevethet két-két ilyen ikerképet – akadnak hármas-ikrek is – számba véve az apróbb-nagyobb különbségeket. Van, hogy az „ábra" ugyanaz, csak a látószög változik, van, hogy a részletek térnek el egymástól, van, hogy tökéletes az azonosság, csak a színek változnak, és ezek megannyi variációja is elképzelhető. Tanulságos az is, hogy egy-egy szín vagy színárnyalat megváltozásával hogyan alakul át egy egész kép hangulata.)

Dylan persze széltében-hosszában nyilatkozott is grafikai munkásságáról, s erősen hangoztatta, hogy azért tartotta érdemesnek rögzíteni ezeket az úti pillanatokat, mert szereti és szépnek látja ezt a vidéki, elfáradt, kopott Amerikát. Én speciel rettenetesnek látom, ízléstelennek és üresen kongónak, de persze egy szavam se lehet, mert én meg például Újpestet tudom szépnek látni, pedig ahhoz sem kis erőfeszítés szükséges. De itt nem az eltérő ízlés az érdekes, hanem az, miszerint Dylan képes arra, hogy a nézőben véghezvigye ezt a változást: a világot, amit ábrázol, nem, de a képet, mely ábrázolja, már képes szeretni.

Művészet ennél többet nemigen tehet.

Fotó: Tanyi Adrienne